

2.4.7 KLAPPMYSS

Tore Haug

tore.haug@imr.no

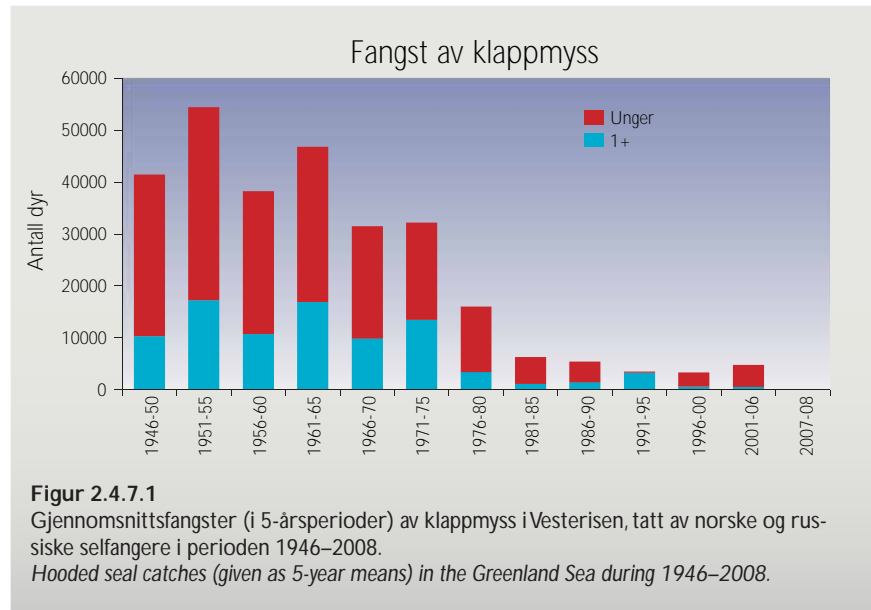
Tor Arne Øigård

tor.arne.oeigaard@imr.no

□ Status og råd

I 2007 ble det gjennomført et talletokt for å beregne ungeproduksjonen hos klappmyss i Vesterisen. Resultatet (15 400 unger) var ikke signifikant forskjellig fra tellinger gjort under lignende tokt i 2005, men betydelig lavere enn i 1997 (23 800 unger). De siste tellingene tilsier en totalbestand på 82 400 dyr. Klappmyssbestanden i Vesterisen avtok betydelig fra slutten av 1940-tallet og fram til rundt 1980. Etter dette ser det ut til at bestanden har stabilisert seg på et nivå som antakelig ikke er mer enn 10–15 % av nivået for 60 år siden.

I de siste tiårene fram mot 2005 anså ICES de lave fangstnivåene for klappmyss i Vesterisen som bærekraftige. På bakgrunn av den observerte nedgangen i ungeproduksjon og generelt lave bestandsnivå over flere tiår har imidlertid ICES nå konkludert med at fortsatt fangst kan medføre at bestanden ikke klarer å ta seg opp igjen. I verste fall kan den reduseres ytterligere. All fangst av klappmyss i Vesterisen ble derfor stoppet fra og med sesongen 2007. En begrenset fangst til forskningsformål er unntatt fra forbudet. Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjon har fulgt rådet fra ICES, som også er i tråd med Havforskningsinstituttets anbefaling.

Figur 2.4.7.1

Gjenomsnittsfangster (i 5-årsperioder) av klappmyss i Vesterisen, tatt av norske og russiske selfangere i perioden 1946–2008.

Hooded seal catches (given as 5-year means) in the Greenland Sea during 1946–2008.

Fangst

Fangst av klappmyssunger (blueback) i Vesterisen har vært viktig i den tradisjonelle norske selfangsten. På grunn av usikkerhet om bestandssituasjonen ble det ikke åpnet for ordinær fangst av klappmyss i Vesterisen verken i 2007 eller 2008. Fangstuttaket for årene 1946–2008 er gitt i figur 2.4.7.1.

En "moderne" familie

I kasteperioden samler klappmyss-hunnene seg i løst organiserte kastelegre for å føde ungene på isen. Hunnene ligger sammen med ungene på isen i den korte dieperio-

den og forsvarer avkommet intenst mot alle inntrengere. Dette gjelder også hvis voksne hanner blir for nærgående. Hannene utkjemper på sin side en kamp seg imellom, som ender med at en hunn med unge får selskap på flaket av en enkelt seirende hann. Selfangerne har i alle år kalt slike trioer for en familie – i moderne terminologi er dette for så vidt riktig, ettersom hannen med stor sannsynlighet ikke er far til ungen som ligger på flaket. Siden paringen skjer umiddelbart etter avvenning, antakelig i sjøen, er det derimot sikkert at han blir far til hunnens neste unge. Etter avvenning og paring forlater hunnene ungene for godt.

Foto: Tore Haug

Hooded Seal

The Greenland Sea stock of hooded seals is commercially exploited by Norway. Management is based on advice from ICES. Results from an aerial survey conducted in 2005 suggested that current pup production of 15,200 pups was lower than observed in a comparable 1997 survey (23,800 pups). Model explorations indicated a decrease in population abundance from the late 1940s and up to the early 1980s. In the most recent two decades, the stock appeared to have stabilised at a low

level, currently at 71,400 animals of one year or more, which may be only 10–15% of the level observed 60 years ago. Given the current stock status, ICES has concluded that harvesting even at very low levels could result in a continued stock decline or a lack of recovery. Therefore, ICES concludes that harvesting should not be permitted from 2007 on, with the exception of catches for scientific purposes.

Klappmyss

Cystophora cristata

Andre norske navn:

Ulike navn på kjønn/aldersgrupper: blueback (årsunge), gris (1–2 år gammel), mus/klappmus (voksen hunn), kall/hettakall (voksen hann)

Familie: Ekte seler (Phocidae)

Maks størrelse:

Hunnene om lag 350 kg og 2,2 meter; hannene 400 kg og 2,7 meter

Levetid: Kan bli over 30 år

Leveområde: Nord-Atlanteren

Kastetidspunkt: Mars

Føde: Blekksprut og noe fisk

Nøkkeltall:

KVOTE 2009:

Fredet i Vesterisen fra 2007

FANGST 2008:

44 dyr (9 unger) tatt til forskningsformål

FANGSTVERDI: Ingen

Fakta om bestanden

Klappmyssen er utbredt i de arktiske delene av Nord-Atlanteren. De voksne dyrene samles i konsentrasjoner på drivisen i kasteperioden i mars. Ungene blir født der og oppholder seg på isen under dieperioden, som varer i 4–5 dager. Vesterisbestandens kasteområde ligger i Grønlandshavet mellom Jan Mayen og Grønland. I april måned forlater de voksne klappmyssene kasteområdene og drar på jakt, men fra midten av juni til midten av juli er de igjen samlet på drivis på Grønlands østkyst for hårfelling. Utenom kaste- og hårfellingsperioden foretar de herfra til dels lange beitevandringar på 1–3 måneder til fjerntliggende områder sørvest av Island,

vest av Irland, rundt Færøyene, langs eggakanten utenfor norskekysten og helt opp til Svalbard.

Klappmyssen er en utpreget dyppdykker, og menyen viser at de fleste dykk går ned til 100–600 meter. Arten livnærer seg særlig av blekksprut, men også av lodde, polartorsk og dyptlevende bunnfisk som uer og blåkveite. I likhet med andre arktiske selarter bygger klappmyssen opp energireserver i form av spekk i perioder med god mattilgang. I kaste- og hårfellingsperioden spiser den lite. På tampen av disse periodene er derfor spekklaget tynt og må bygges opp igjen ved intensivt fødeinntak.

